

MINISTERIET FOR
BØRN OG
UNDERVISNING
KVALITETS- OG
TILSYNSSTYRELSEN

Specialpædagogisk støtte på ungdomsuddannelserne

Pædagogisk konsulent Jens Erik Kajhøj

Ministeriet for Børn og Undervisning.

Kvalitets- og Tilsynsstyrelsen
Økonomisk - Administrativt Center
Kontor for SPS og Handicap
Frederiksholms Kanal 25
1220 København K

Specialpædagogisk støtte Lovgivning

- SPS bevilges i henhold til bekendtgørelse nr. 873 af 1. september 2008 om særlige tilskud til specialpædagogisk bistand ved ungdomsuddannelser m.v. Herunder fremgår det bl.a. at:

§ 3. Institutionen kan efter ansøgning få SPS til elever eller kursister, der

- 1) som følge af fysisk eller psykisk handicap eller tilsvarende vanskeligheder har behov for specialpædagogisk bistand for at gennemføre uddannelsen,
- 2) er optaget på og gennemgår en uddannelse, der er omfattet af de uddannelseslove, der er nævnt i § 1, stk. 1, og
- 3) er uddannelsesaktive.

Specialpædagogisk støtte

Lovgivning fortsat

- § 4. SPS kan ydes, hvis styrelsen vurderer, at
- 1) bistanden er fagligt velbegrunder og nødvendig for at kompensere handicap eller tilsvarende svære vanskeligheder i forbindelse med at gennemføre uddannelse,
- 2) handicappet eller tilsvarende svære vanskeligheder kan kompenseres og
- 3) bistanden er praktisk muligt at anskaffe.

Specialpædagogisk støtte

Lovgivning fortsat

- § 5. SPS kan ydes til en eller flere af følgende former:
 - 1) Hjælpermidler og instruktion i brug heraf.
 - 2) Personlig assistance og sekretærhjælp.
 - 3) Tegnsprogstolkning og skrivetolk.
 - 4) Særlige udformede undervisningsmaterialer.
 - 5) Støttetimer med henblik på kompensation af handicap eller tilsvarende svære vanskeligheder.

Specialpædagogisk støtte

Lovgivning fortsat

- SPS gives ikke til en institutions andre former for bistand, herunder
- 1) specialundervisning eller andre tilsvarende pædagogiske initiativer, der iværksættes med henblik på at afhjælpe utilstrækkelige generelle forudsætninger for at gennemføre uddannelsen,
- 2) bygningsmæssige ændringer, som nødvendiggøres af handicappede elever eller kursisters behov for tilgængelighed,
- 3) befordring fra og til institutionen eller
- 4) sygeundervisning.

Specialpædagogisk støtte Læse og skrivevanskeligheder

Dokumentation.

- I de fleste sager skal der gennemføres en SPS-screening, som skolen skal vedhæfte ansøgningen. Hvis der foreligger anden dokumentation, som indeholder relevante test til afdækning af ordblindhed, kan denne også anvendes.
- Dokumentationen skal være mindre end to år gammel.
- Udtalelser som redegør for elevens vanskeligheder (indstillingen og baggrundsoplysninger).

Specialpædagogisk støtte Læse og skrivevanskeligheder

- Følgende baggrundsoplysninger skal oplyses i forbindelse med udredningen/indstillingen:
 - Sproglig baggrund
 - Er der andre i elevens familie, der har haft problemer med at læse, stave eller skrive?
 - Evt. har eleven oplevet sproglige vanskeligheder på sit modersmål mundtligt eller skriftligt?
 - Evt. hvor længe har eleven boet i Danmark?
 - Skolegang/grundskole (herunder specialundervisning)
 - Havde eleven svært ved at lære at læse og skrive i skolen?
 - Har eleven modtaget specialundervisning i dansk i skolen?
 - Evt. hvilken sprogundervisning har eleven gennemgået?
 - Oplysninger fra evt. afbrudte uddannelser
 - Evt. henvendelsesgrunde

Specialpædagogisk støtte Læse og skrivevanskeligheder

Støtteformer.

- It-startpakke inkl. scanner og c-pen.
- Programpakke (Vital, Viseord, Vitex, Fine Reader).
- Studiematerialer.
- Særlige hjælpemidler
- Studiestøttetimer

Specialpædagogisk støtte Læse og skrivevanskeligheder

Spring sagsbehandlingstiden over brug automatisk tildeling:

- SPS2005 har en funktion, der i nogle tilfælde gør det muligt at søge om startpakke eller programpakke med automatisk tildeling. Funktionen kan bruges i de tilfælde, hvor eleven opfylder kriterierne for automatisk tildeling.
- Se vejledningen her: [Vejledning til automatisk tildeling af startpakke/programpakke i SPS2005](#)

Specialpædagogisk støtte Udviklingsforstyrrelser og psykiske vanskeligheder

Dokumentation.

- Når der søges om støtte til en elev med psykiske vanskeligheder eller en udviklingsforstyrrelse, skal der vedlægges lægelig dokumentation for elevens funktionsnedsættelse i form af for eksempel udredningspapirer, journaludskrifter, speciallægeerklæring eller erklæring fra egen læge i det omfang, det findes. Papirer fra PPR eller psykolog kan medsendes som yderligere dokumentation.
- Skolens indstilling skal beskrive de problemer eleven har i dagligdagen på skolen.
- Skolens vurdering af støttebehovet og hvordan støtten tænkes udmøntet i praksis.
- Indstillingen er vigtig. Sagsbehandler kender ikke nødvendigvis den enkelte uddannelse og de krav denne stiller til eleven.

Specialpædagogisk støtte Udviklingsforstyrrelser og psykiske vanskeligheder

Støtteformer: Elever med udviklingsforstyrrelser eller psykiske vanskeligheder vil kunne søge støtte i form af:

- En faglig støttelærer er en lærer på skolen, som yder faglig sparring og vejledning til, at eleven kan udvikle strategier, der støtter indlæring og fastholdelse af faglig viden. Der er tale om en pædagogisk assistance, som skal imødekomme elevernes særlige behov med henblik på at gøre deres læring mere effektiv.
- Støtten er et supplement til den faglige indlæring, der sker i undervisningen, i gruppe- og projektarbejde, ved fremlæggelser og i læsegrupper. Alt sammen veje til udvikling og fastholdelse af faglig viden, som i perioder ikke vil være tilgængelige for eleven.

Specialpædagogisk støtte Udviklingsforstyrrelser og psykiske vanskeligheder

Praktisk hjælp til strukturering

- Den praktiske hjælper giver elever med psykiske vanskeligheder støtte til at planlægge og strukturere sit hjemmearbejde til undervisningen, til at deltage i undervisningen og i forbindelse med eksamen. Måske kan det være svært at kontakte sine lærere eller at planlægge, hvornår man skal læse lektier. Den praktiske hjælper kan derfor give støtte ved at være omkring eleven og hjælpe med at vedkommende kan leve en almindelig studiemæssig hverdag. På længere sigt er målet med denne støtteform, at eleven kan indgå mere og mere i almindelige sammenhænge på skolen.
- Den praktiske hjælper kan også være en medarbejder på praktikstedet som støtter med planlægning, struktur og ”holder øje med at arbejdet bliver udført”

Specialpædagogisk støtte Udviklingsforstyrrelser og psykiske vanskeligheder

Afgrænsning af støtte

- Giver ikke til terapi og behandling
- Timerne kan ikke anvendes til morgenvækning – medicin osv.
- Specialundervisning
- Støtte i hjemmet
- Støtte til transport

Specialpædagogisk støtte Udviklingsforstyrrelser og psykiske vanskeligheder

Typiske udviklingsforstyrrelser

- ADHD – Asperger syndrom – Atypisk Autisme – Infantil Autisme – NLD (Nonverbal Learning Disability).
- ASF + ADHD
- ASF + Depression
- NLD + ADHD
- ADHD + Depression
- ADHD + Indlæringsvanskeligheder
- ADHD + ordblindhed (talblind)

Psykiske lidelser

- Skizofrene og skizotypiske sindslidelser
- Personlighedsforstyrrelser
- Affektive sindslidelser og tilstand (depression)
- Angsttilstande
- Psykotiske tilstand
- Spiseforstyrrelser

Specialpædagogisk støtte Bevægelsesvanskeligheder

Dokumentation

- **Varige og fremadskridende lidelser**

Skolen skal vedhæfte en lægeerklæring og/eller kopi af journal fra praktiserende læge til ansøgning. Eventuel eksisterende lægefaglig dokumentation som for eksempel undersøgelsesresultater fra ergoterapeut, fysioterapeuter eller speciallæge kan også vedhæftes. Hvis funktionsnedsættelsen er varig, for eksempel cerebral parese, behøver dokumentationen ikke være ny. Drejer det sig om en fremadskridende lidelse, for eksempel sclerose, skal dokumentationen være dækkende for elevens nuværende tilstand. For elever med muskelsvind, sclerose, spastikere m.fl. vedlægges oplysninger fra specialinstitutioner, region eller handicapforbund i det omfang de findes.

Specialpædagogisk støtte Bevægelsesvanskeligheder

Dokumentation fortsat.

- **Øvrige dokumenterede bevægelsesvanskeligheder**

Som dokumentation for funktionsnedsættelse i forbindelse med for eksempel diskosprolaps, funktionsnedsættelser forårsaget af ulykker, arbejdsskader mv. skal skolen vedhæfte en lægelig udtalelse til ansøgning. Det kan være i form af kopi af journal fra sygehus/skadestue eller fra en speciallæge. Af udtalelsen skal der så vidt muligt fremgå oplysninger om diagnose, årsag, varighed og konsekvenser som følge af funktionsnedsættelsen. I alle tilfælde gælder, at dokumentationen skal være dækkende for elevens tilstand på ansøgningstidspunktet.

- Hvis der findes yderligere dokumentation som for eksempel udtalelser fra fysioterapeut, andre anerkendte behandlere eller lignende, bedes skolen også vedhæfte disse.

Specialpædagogisk støtte Bevægelsesvanskeligheder

Støttebehov

- Den SPS-ansvarlige eller de medarbejdere, der er ansvarlige for at udrede støttebehovet, skal gennemføre en samtale med eleven om en række forskellige spørgsmål. Svarene på disse spørgsmål skal være indeholdt i skolens indstilling:
 - I hvilke uddannelsessituationer forventer eleven at få vanskeligheder/ oplever eleven at have vanskeligheder?
 - Hvordan mener eleven, at den støtte der søges om, vil kunne afhjælpe vanskelighederne? Understøttes dette af dokumentationen for funktionsnedsættelsen?
 - Har eleven tidligere erfaring med lignende støtte?
 - Er det nødvendigt at søge både bord og stol? Er det muligt at vanskelighederne kan afhjælpes alene med stol eller bord?
 - Hvilke funktioner/egenskaber skal det søgte ergonomiske møbel have (vippefunktion, armlæn, nakkestøtte mv.)?

Specialpædagogisk støtte Bevægelsesvanskeligheder

Støtteformer

- Ergonomiske møbler. Borde, stole o.lign.
- Ergonomisk hjælpemidler. ergonomisk mus, tastatur, konceptholder, puder, underlag o.lign.
- IT-startpakke til studerende med bevægelsesvanskeligheder, specialsoftware
- Praktisk hjælp (handicaphjælper)
- Specialpædagogisk støtte til studieture.

Specialpædagogisk støtte Døve og hørehæmmede

Dokumentation

- For hørehæmmede elever skal vi bruge en dokumentation i form af seneste kontrol på høreklinik/sygehus med den aktuelle hørekurve. Fra døve elever kræver vi kopi af hørekurve fra høreklinik/sygehus ved første ansøgning.

Specialpædagogisk støtte Døve og hørehæmmede

Støtteformer (døve)

- Tolk eller skrivetolk
- IT-startpakke. Anvendes ofte som kommunikationsmiddel til (grupperarbejde, fremmedsprog eller når tolken ikke er til stede)
- Sekretærhjælp (kan være en medstuderende)
- Tolk til studieture
- Faglig studiestøttetimer
- Fremmedsprogsundervisning (segregeret undervisning)
- evt. udredning af hjælpemidler til praktikken (Calundan)

Specialpædagogisk støtte Døve og hørehæmmede

Støtteformer (hørehæmmede)

- Udredning af høretekniske hjælpemidler (Calundan høreteknik)
- Høretekniske hjælpemidler (Smartlink, FM-anlæg, teleslynge, transportabelt undervisningsanlæg)
- It-startpakke, diktafon
- Speciel fremstillede høretekniske hjælpemidler i praktikken
- Faglig studiestøttetimer
- Hørekonsulent timer (pædagogisk vejledning)

Specialpædagogisk støtte Blinde og svagsynede

Dokumentation

- Udredning er en sag for specialister
- Kopi af journal fra øjenklinik, speciallæge eller Statens Øjenklinik, hvor diagnosen fremgår.
- Leverandør af instruktion og udredning: IBOS (Instituttet for Blinde og Svagsynede)
- Ansøgningsprocedure. Der er to administrative veje:
 - 1) Den studerende er ikke kendt i forvejen
 - Almindelig ansøgningsprocedure
 - 2) Den studerende er kendt i forvejen (fx af en synskonsulent)
 - IBOS bestiller it-startpakken og udleverer i august/januar. Uddannelsesinstitutionerne ansøger efterfølgende.

Specialpædagogisk støtte Blinde og svagsynede

Støtteformer

- IT-startpakke/instruktion
- Udredning
- Andre hjælpemidler
- Studiematerialer
- Sekretær
- Faglig støttetimer